

[Profesionalita a amatérství]

Ladislav Hejdánek

This is a part of the original document:

[1980](#)

jedná se o část původního dokumentu:

[1980](#)

- ◆ myšlenkový deník – záznam, česky, vznik: 29. 4. 1980
- ◆ philosophical diary – record, Czech, origin: 29. 4. 1980

[Profesionalita a amatérství]

800429-1

Je nutno se důkladně zamyslet nad problémem profesionality. V obecném mínění převažuje názor, že profesionál je vždycky lepší než neprofesionál, tj. laik či amatér, diletant. (V našich očích už i ty názvy samy znějí pejorativně, ačkoliv etymologický základ mluví o milovnictví: amatér je od *amare*, diletant vlastně od *diligo* – snad italsky dilettante?) Ale když už jsme u té etymologie: filosofie znamená přátelský, milující vztah k moudrosti. V tom smyslu je filosofie sama nutně amatérská, ovšem v původním slova smyslu. Filosofická profesionalita není v lidských silách, protože by znamenala právě již moudrost samu. Ta je však podle starých Řeků výsadou bohů. Jenom bohové mohou být ve filosofii profesionály; ale tato jejich profesionalita činí filosofii zbytečnou, neboť kdo je moudrý, nemusí po moudrosti toužit.

Nechme však etymologie i starých interpretací. Jsou obory, kde profesionalita je na úkor úrovně a kvality příslušné aktivity. Uvedeme jen některé. V Americe bylo velkým byznysem vydávání knih na způsob *Jak získávat a udržovat si přátele*. Předpokládejme, že by skutečně existovala nějaká spolehlivá metoda tohoto druhu a že by bylo možno si ji osvojit a uplatňovat ji na druhé lidi. Není dáno podstatou věci, že by to byla manipulace? Nejsou tu ti druhí pouhým předmětem našeho uplatňování osvědčených postupů? Neznamenaloby to, že takto získaní „přátelé“ jsou produktem našich postupů a našeho přístupu k nim? Není nutným následkem takového stavu, že zůstávají našimi přáteli jen do té chvíle, dokud si my sami zachováme svou převahu a nadřazenost nad nimi? A že v případě, kdy jsme oslabeni, v krizi nebo v neštěstí, se už vůbec neukáží jako naši přátelé? Že tedy na ně jako na skutečné přátele není spolehnutí?

Podobná situace je však také v politice. Skutečná, pravá politika (tj. nikoli technická, mocenská politika, ale tzv. nepolitická politika) nemůže být profesionální. Skutečnou politiku je třeba dokonce zbavit profesionálů, které je zase naopak nutno pověřit technickými, tj. např. správními úkoly. (Viz. Dopis přáteli č. 3/24 z 2. 2. 78.)

A profesionalita ve filosofii je stejně tak povážlivá jako v politice, ba ještě víc. I v politickém životě potřebujeme ovšem profesionály, ale ti nesmí o nás rozhodovat bez nás, nýbrž jenom námi pověřeni se mají chápat úkolů, jež jim jsou svěřeny a jež jsou také přísně vymezeny. Podobně filosofičtí profesionálové mají své důležité místo: zprostředkují bohaté zdroje z dosavadních dějin filosofického myšlení nejenom novým adeptům filosofické profesionality, ale i filosofickým „amatérům“. Ale filosofii rozvíjejí a posunují kupředu nikoli profesionálové, a pokud ano, tak nikoli jako profesionálové, nýbrž navzdory tomu. Filosofie klade na lidi veliké nároky, ale tyto nároky nelze redukovat na technické parametry.

(krouž. blok, č. 80-027; Praha, 800429-1.)

800429